

**Prawo upadłościowe.
Prawo restrukturyzacyjne.
Komentarz**

Wydanie 9.

1. Prawo upadłościowe¹

z dnia 28 lutego 2003 r. (Dz.U. Nr 60, poz. 535)

Tekst jednolity z dnia 24 marca 2025 r. (Dz.U. z 2025 r. poz. 614)

(zm.: Dz.U. 2025, poz. 1085, poz. 1170, poz. 1172)

¹ Treść odnośnika publikujemy na końcu ustawy.

Część pierwsza. Przepisy ogólne o postępowaniu upadłościowym i jego skutkach

Tytuł I. Przepisy ogólne

Literatura: *R. Adamus*, Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2019, 2021; *M. Allerhand*, Prawo upadłościowe. Prawo o postępowaniu układowem. Komentarz, 1937; *N. Frosztęga*, Postępowanie o zatwierdzenie układu 2.0 – zagadnienia wybrane, DR 2022, Nr 27(1); *S. Gurgul*, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Warszawa 2013; 2020; *I. Heropolitańska* (red.), Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2021; *A. Hrycaj, P. Filipiak* (red.), Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz, Warszawa 2017; *A. Hrycaj, B. Sierakowski*, Zagadnienie kosztów postępowania upadłościowego i innych zobowiązań masy upadłości, DR 2016, Nr 5; *A. Jakubecki, F. Zedler* (red.), Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Warszawa 2010; *J. Kruczałak-Jankowska*, Zdolność upadłościowa wspólników osobowych spółek handlowych w świetle prawa upadłościowego i naprawczego, PPH 2003, Nr 5; *A. Machowska*, Zbieg wniosków restrukturyzacyjnych i wniosków o ogłoszenie upadłości – niektóre problemy praktyki sądowej, DR 2017, Nr 1; *B. Merczyński, P. Bartosiewicz*, Interes wierzycieli a wstrzymanie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika w restrukturyzacji, DR 2017, Nr 2; *K. Michalak*, Materialnoprawne i formalnoprawne przesłanki ogłoszenia upadłości spółek handlowych, PUG 2006, Nr 1; *M. Pietruszyńska, P. Zimmerman*, Trwałość zaprzestania spłaty długów a stan niewypłacalności – powrót do źródła, PPH 2013, Nr 2; *J. Pietrzela, K. Rudnik*, Wybrane aspekty praktyczne postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych prowadzonych wobec podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne, DR 2019, Nr 16(2); *M. Przychodzki, K. Sścińska*, Brak zdolności upadłościowej osób prawa publicznego, PPH 2006, Nr 4; *B. Sierakowski, N. Frosztęga*, Zbieg wniosku o ogłoszenie upadłości z wnioskiem restrukturyzacyjnym a bezskuteczność czynności prawnych dłużnika, MoPBank 2017, Nr 4; *B. Sierakowski, H. Woźniak*, Status pieniężnego depozytu notarialnego po ogłoszeniu upadłości deponenta, MoPBank 2021, Nr 10; *B. Sierakowski, P. Zimmerman*, Sporność roszczenia a legitymacja wierzyciela do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, MoPBank 2013, Nr 10; *T. Szanciło* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. 1, Komentarz. Art. 1–505³⁹, Warszawa 2019; *Z. Świeboda*, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Warszawa 2006; *Ł. Trela, M. Kaliński*, Głosa aprobująca do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z 27.2.2020 r., I SA/Wr 369/19 – upadłość a jeden wierzyciel – prawidłowa wykładnia art. 116 Ordynacji podatkowej, DR 2020, Nr 21(3); *M. Tuszakowski, Ł. Witkowski*, Legitymacja prokuratora do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i jej ewentualne implikacje, DR 2017, Nr 9(3); *A. Witosz, A.J. Witosz* (red.), Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Warszawa 2014; *A.J. Witosz* (red.), Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2021; *D. Zienkiewicz* (red.), Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Warszawa 2006.

Dział I. Przepisy wstępne

Art. 1. [Zakres ustawy]

1. Ustawa reguluje:

- 1) zasady wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących przedsiębiorcami;
- 2) zasady dochodzenia roszczeń od niewypłacalnych dłużników będących osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej;
- 3) skutki ogłoszenia upadłości;
- 4) zasady umarzania zobowiązań upadłego będącego osobą fizyczną.
- 5) (*uchylony*)

2. Przepisy ustawy stosuje się również do innych podmiotów określonych w ustawie.

Spis treści

	Nb		Nb
1. Zakres regulacji	1	6. Upadłość konsumencka	6
2. Wielość wierzycieli	2	7. Oddłużenie osób fizycznych	7
3. Tworzenie wielości wierzycieli	3	8. Jeden wierzyciel a orzecznictwo sądów administracyjnych	8
4. Likwidacyjny charakter upadłości	4		
5. Upadłość nieprzedsiębiorców	5		

- 1 1. Zakres regulacji.** Wskazując w art. 1 na podstawowy zakres regulacji, ustawodawca nawiązuje do pierwotnego celu postępowania z dłużnikami niewypłacalnymi, określanego jako egzekucja uniwersalna, co najwyraźniej widać w niemieckiej historycznej nazwie postępowania upadłościowego – „Konkurs”. Ujęcie to narzuca ustawie charakter specyficznego uregulowania, którego istotą jest dochodzenie roszczeń przez wielu wierzycieli, a treść przepisu stawia dłużnika w pewnego rodzaju opozycji do wierzycieli. Nie można jednak wyciągać z tego wniosku, że interesy wierzycieli zawsze są zbieżne – w tym zakresie ustawa, regulując zasady dochodzenia tych roszczeń, określa także relacje pomiędzy wierzycielami, a zwłaszcza kolejność zaspokojenia, czyli zakres praw wierzycieli do majątku niewypłacalnego dłużnika.
- 2 2. Wielość wierzycieli.** Sformułowanie „wspólnego dochodzenia roszczeń” przesądza o niemożności prowadzenia postępowania upadłościowego w stosunku do dłużnika mającego tylko jednego wierzyciela (zob. wyr. SN z 22.6.2010 r., IV CNP 95/09, Legalis, jak również np. post. SO w Łodzi z 9.10.2014 r., XIII Gz 476/14, niepubl.; post. SO w Warszawie z 22.2.2017 r., XXIII Gz 1164/16, niepubl.). W takim wypadku właściwa i wyłącznie możliwa jest egzekucja singularna – w myśl przepisów KPC, a zatem egzekucje z poszczególnych składników majątkowych, względnie egzekucja uniwersalna prowadzona z całego przedsiębiorstwa dłużnika w trybie przepisów art. 1064¹–1064²³ KPC (egzekucja przez zarząd przymusowy albo egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa). Sąd rozpoznający wniosek o ogłoszenie upadłości w wypadku ustalenia, że dłużnik ma tylko jednego wierzyciela, wniosek taki oddali na podstawie art. 1 ust. 1 PrUpad. Gdyby w toku postępowania upadłościowego zgłosił się tylko jeden wierzyciel (lub żaden), a brak byłoby wierzycieli wymagających ujęcia na liście wierzycieli z urzędu, postępowanie takie należy umorzyć jako bezprzedmiotowe na podstawie art. 355 KPC w zw. z art. 1 ust. 1 PrUpad. Odmiennie uregulowane zostało postępowanie w stosunku do niewypłacalnych osób fizycznych, nieprowadzących działalności gospodarczej, w stosunku do których postępowanie może się toczyć również przy jednym tylko wierzycielu (art. 491² ust. 2 PrUpad).
- 3 3. Tworzenie wielości wierzycieli.** Wątpliwości budzi kwestia, czy przesłanka wielości wierzycieli jest spełniona, w sytuacji gdy dłużnik pierwotnie miał jednego wierzyciela, a następnie wierzyciel ten przelał część swojej wierzitelności na inny podmiot, po czym złożył wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika i twierdzi, że wskutek cesji wierzitelności uległa podzieleniu na dwie części, w wyniku czego jest już dwóch wierzycieli, co spełnia przesłankę wielości wierzycieli wymaganą do ogłoszenia upadłości dłużnika. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w post. z 13.8.2014 r. (X GU 334/14, niepubl.) uznał taką praktykę za próbę obejścia art. 1 PrUpad. Jeżeli jednak dla czynności przelewu wierzitelności istnieje gospodarcze wyjaśnienie i jej jedynym celem nie jest właśnie ominięcie prawa, to powołanie się na przelew wierzitelności jako dowód wielości wierzycieli należy uznać za uzasadnione i umożliwiające prowadzenie postępowania upadłościowego.
- 4 4. Likwidacyjny charakter upadłości.** Od 1.1.2016 r. w PrUpad brak jest regulacji dotyczących postępowania naprawczego, które jako procedura samodzielnego zbierania głosów (z istotnymi zmianami) stało się jedną z czterech procedur zawierania układu, regulowanych przepisami PrRestr. Prawo upadłościowe od czasu tej zmiany reguluje możliwość zawarcia układu wyłącznie szczątkowo, na zasadzie odniesienia do przepisów PrRestr w zakresie procedury zawierania układu i jego skutków – w art. 266a–266f PrUpad, przy ostrych kryteriach ograniczających możliwość wszczęcia postępowania zmierzającego do zawarcia układu w upadłości.
- 5 5. Upadłość nieprzedsiębiorców.** Ustęp 2 rozszerza dopuszczalność stosowania ustawy na podmioty niebędące przedsiębiorcami, a objęte zakresem działania, tak jak przedsiębiorcy (byli przedsiębiorcy – art. 7 i 8 PrUpad), kapitałowe spółki prawa handlowego nieprowadzące działalności gospodarczej (art. 5 ust. 2 pkt 1 PrUpad), określani wspólnicy spółek osobowych (art. 5 ust. 2 pkt 2 i 3 PrUpad).

6. **Upadłość konsumencka.** Osobną kategorię podmiotów objętych zakresem stosowania PrUpad stanowią osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej. Przewidziana dla nich specjalna regulacja posługuje się instytucjami postępowania upadłościowego, co do zasady, w ograniczony sposób. Zasadniczą formą prowadzenia postępowania po ogłoszeniu upadłości konsumentkiej jest postępowanie uproszczone, prowadzone bez powoływania sędziego-komisarza i kończące się sporządzeniem przez syndyka projektu szerokiego planu spłaty, zawierającego w swej treści listę wierzycieli, plany podziału i właściwy plan spłaty zatwierdzany przez sąd. Dla spraw skomplikowanych pod względem majątkowym i prawnym ustawodawca przewiduje odpowiednie zastosowanie przepisów o upadłości dla przedsiębiorców. W efekcie postępowanie co do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz tych prowadzących działalność może odbywać się w bardzo zbliżonym trybie. W każdym też wypadku ustawa przewiduje, co do zasady, obowiązek spłaty wierzycieli zgodnie z ustalonym po likwidacji planem spłat, a jej celem jest umorzenie zobowiązań pozostałych po likwidacji majątku i niespłaconych w ramach planu spłat (art. 491¹ i n. PrUpad). Wyjątkowo ustawodawca dopuszcza również możliwość zawarcia układu w upadłości konsumentkiej. Wyraźną uwagę zwraca równość hierarchii celów konsumentkiego postępowania upadłościowego, funkcja oddłużeniowa nie ustępuje bowiem funkcji windykacyjnej.

7. **Oddłużenie osób fizycznych.** Możliwość oddłużenia po zakończonym postępowaniu upadłościowym nie odnosi się wyłącznie do konsumentów, ale swoim zakresem obejmuje także umarzanie zobowiązań osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, z możliwością ustalenia planu spłat na warunkach zbieżnych z obowiązującymi w upadłości konsumentkiej (art. 369 i 370a–370f PrUpad).

8. **Jeden wierzyciel a orzecznictwo sądów administracyjnych.** Kwestia możliwości skutecznego (czyli możliwego do uwzględnienia przez sąd upadłościowy) złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika posiadającego tylko jednego wierzyciela może mieć niebagatelne znaczenie dla ewentualnego zwolnienia się osoby zobowiązanej do złożenia wniosku z odpowiedzialności z art. 299 KSH, art. 21 PrUpad czy też w szczególności z art. 116 OrdPU. Orzecznictwo sądów administracyjnych idzie konsekwentnie w uzasadnionym jedynie fiskalnie kierunku, zgodnie z którym reprezentant spółki nie może zwolnić się z odpowiedzialności określonej tym przepisem poprzez odwołanie się do argumentu, iż wobec niego obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (którego niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest sankcjonowane m.in. tym przepisem) nigdy nie powstał, bo jego spółka miała tylko jednego wierzyciela (np. Urząd Skarbowy). Pogląd ten znalazł wyraz w licznych orzeczeniach, które wprost głoszą tezę, że posiadanie tylko jednego wierzyciela nie zwalnia z obowiązku złożenia wniosku o upadłość – por. najbardziej reprezentatywne wyr. NSA: z 10.1.2017 r. (II FSK 3689/14, Legalis); z 10.1.2017 r. (II FSK 3737/14, Legalis); z 6.6.2017 r. (I FSK 1951/15, Legalis); z 12.6.2018 r. (I FSK 909/16, Legalis); z 15.11.2011 r. (II FSK 894/10, Legalis); z 10.1.2012 r. (II FSK 1329/10, Legalis).

Ich cechą charakterystyczną z kolei jest to, że w uzasadnieniu każdego z nich pogląd dopuszczający ogłoszenie upadłości, pomimo posiadania tylko jednego wierzyciela, popierany jest albo wprost poprzez odwołanie się do stanowiska SN zaprezentowanego w uzasadnieniu wyroku z 19.11.2004 r. (V CK 231/04, Legalis), który rozstrzygał sprawę, gdzie zastosowanie miały przepisy PrUp – oraz – w niektórych przypadkach – także poglądami wyrażanymi w literaturze sprzed 2003 r., albo poprzez powoływanie się na inne orzeczenia sądów administracyjnych, w których ww. pogląd SN był przytaczany jako uzasadnienie wydawanego rozstrzygnięcia. Odwoływanie się do tych poglądów jest jednak błędne, ponieważ wspomniane rozporządzenie nie zawierało przepisu analogicznego do art. 1 ust. 1 pkt 1 PrUpad (gdzie zamieszczono zastrzeżenie, odwołujące się do „wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli”), natomiast niewypłacalność ujmowało (w wersji językowej aktualnej w 2003 r., gdy doszło do zmiany prawa) tak: „przedsiębiorca, który zaprzestał płacenia długów, będzie uznany za upadłego”. Niektórzy autorzy oraz część orzecznictwa uważała wówczas, że warunkiem ogłoszenia upadłości nie musi być wielość wierzycieli, lecz wielość długów. Ta przesłanka była spełniona, gdy dany przedsiębiorca miał nawet jednego tylko wierzyciela, ale nie wykonywał wobec niego co najmniej dwóch zobowiązań. Obecnie takie wnioskowanie, przede wszystkim z uwagi na zawarte w art. 1 ust. 1 pkt 1 PrUpad zastrzeżenie odwołujące się do wspólnego dochodzenia roszczeń, jest nieuprawnione. Sądy administracyjne jednak wciąż nawiązują do orzeczeń, które odwoływały się do dyktatów zapadłych

w stanach faktycznych, w których stosowano PrUp. Podstawy prawnej zatem od wielu lat brak, a linia orzecznicza, przynajmniej na poziomie NSA, bezrefleksyjnie trwa. Jej skutek jest taki, że odpowiedzialność z art. 116 OrdPU *de facto* staje się absolutna, a tego polski system prawa spółek nie przewiduje i nie powinien przewidywać. Jest to tym bardziej dotkliwe, iż łamie systemową zasadę nie przenoszenia odpowiedzialności za długi spółki na majątek osobisty zarządu, również w tych stanach faktycznych gdzie zarządowi nie można przypisać winy. W ostatnim czasie jednak w judykaturze wojewódzkich sądów administracyjnych pojawiło się kilka orzeczeń odstępujących od powyższego, sprzecznego z PrUpad poglądu. Mowa tu o następujących, przykładowych wyr. WSA: w Lublinie z 16.6.2021 r. (I SA/Lu 50/21, Legalis), we Wrocławiu z 27.2.2020 r. (I SA/Wr 369/19, Legalis); we Wrocławiu z 13.11.2018 r. (I SA/Wr 500/18, Legalis); we Wrocławiu z 25.7.2019 r. (I SA/Wr 74/19, Legalis); w Gdańsku z 26.9.2018 r. (I SA/Gd 492/18, Legalis); w Warszawie z 18.5.2018 r. (III SA/Wa 2394/17, Legalis); w Warszawie z 24.5.2018 r. (III SA/Wa 2148/17, Legalis); w Warszawie z 11.9.2019 r. (III SA/Wa 333/19, Legalis) – por. również *Ł. Trela, M. Kaliński*, Głosa aprobująca, s. 139. Do czasu jednoznacznego rozstrzygnięcia omawianego problemu przez NSA będzie on zapewne w dalszym ciągu budził wątpliwości w orzecznictwie sądów administracyjnych.

Art. 2. [Zasada optymalizacji]

1. Postępowanie uregulowane ustawą należy prowadzić tak, aby roszczenia wierzycieli mogły zostać zaspokojone w jak najwyższym stopniu, a jeśli racjonalne względy na to pozwolą – dotychczasowe przedsiębiorstwo dłużnika zostało zachowane.

1a. (*uchylony*)

2. Postępowanie uregulowane ustawą wobec osób fizycznych należy prowadzić również tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym.

Spis treści

	Nb		Nb
1. Prymat interesów ogółu wierzycieli	1	5. Charakter klauzuli generalnej z art. 2 ust. 1 PrUpad	5
2. Konkretyzacja interesu ogółu wierzycieli w poszczególnych przepisach	2	6. Oddłużenie jako szczególny cel upadłości	6
3. Uprawnienia wierzycieli	3	7. Oddłużenie jako cel upadłości osób fizycznych w ogóle	7
4. Upadłość a interes współników upadłego	4		

- 1. Prymat interesów ogółu wierzycieli.** Określając zasady prowadzenia postępowania upadłościowego, ustawodawca udziela wskazówki interpretacyjnej na wypadek konfliktu interesów poszczególnych wierzycieli i interesu ogólnego pracowników upadłego, jak i bardziej ogólnie – miejsc pracy. W tym sporze pierwszeństwo przyznaje się interesowi wierzycieli, rozumianemu w kategoriach ilościowych, tj. stopnia zaspokojenia. Interes ogólny w postaci ochrony miejsc pracy, jak i dyrektywa utrzymania przedsiębiorstwa jako zorganizowanego organizmu gospodarczego mają być uwzględniane tylko wtedy, gdy nie stoi to w sprzeczności z celem pierwszym, tj. najwyższym możliwym stopniem zaspokojenia wierzycieli. Uprawniony zatem będzie przeciw wierzycieli przeciwko zachowaniu przedsiębiorstwa upadłego w każdym przypadku, gdy uzyskane z tego wpływy do masy będą mniejsze niż w wypadku sprzedaży we fragmentach. Ta zasada nabiera jeszcze większego znaczenia po wprowadzeniu przepisów PrRestr, które z założenia mają służyć właśnie utrzymaniu przedsiębiorstwa dłużnika. W postępowaniach restrukturyzacyjnych interes dłużnika polegający na zachowaniu przedsiębiorstwa, w tym miejsc pracy, wysuwa się na pierwszy plan, natomiast w upadłości należy zachować przedsiębiorstwo o tyle tylko, o ile jest to wariant bardziej opłacalny dla ogółu wierzycieli.
- 2. Konkretyzacja interesu ogółu wierzycieli w poszczególnych przepisach.** Opisane w art. 2 ust. 1 PrUpad cele ustawodawca konkretyzuje, wprowadzając zasadę pierwszeństwa sprzedaży przedsiębiorstwa w całości (art. 316 ust. 1 PrUpad) oraz utrzymując możliwość prowadzenia przedsiębiorstwa przez syndyka (art. 312 PrUpad), jak i poprzedzenia sprzedaży przedsiębiorstwa jego dzierżawą (art. 316 ust. 2 PrUpad).
- 3. Uprawnienia wierzycieli.** Przyznanie wierzycielom **prawa do żądania powołania rady wierzycieli**, jak i **wprowadzenie zasady realnego wpływu wierzycieli na skład tej rady** jest

gwarancją zrealizowania tego celu ustawy. Ustawodawca tak uregulował postępowanie, aby syndyk do sprzedaży przedsiębiorstwa w całości, w drodze przetargu, niczyjej zgody nie potrzebował, a wręcz przeciwnie – zgody wymaga odstąpienie od takiej próby. Rada wierzycieli decyduje o kierunku likwidacji, gdyż może zarówno zdecydować o sprzedaży z wolnej ręki, jak i odmawiając takiej zgody, może wymusić sprzedaż w drodze przetargu.

4. **Upadłość a interes współników upadłego.** Przewidziany w art. 2 ust. 1 PrUpad obowiązek 4 dążenia do zaspokojenia wierzycieli upadłego przede wszystkim odnosi się do osób prowadzących postępowanie upadłościowe. Nie ma podstaw do przyjęcia, że nakazuje zgromadzeniu współników spółki z o.o. podjęcie uchwały o przeznaczeniu zysku rocznego uwzględniającej jedynie fakt upadłości współnika bez rozważenia sytuacji i interesów spółki oraz zasadę równości współników (zob. wyr. SN z 6.3.2009 r., II CSK 522/08, Legalis).

5. **Charakter klauzuli generalnej z art. 2 ust. 1 PrUpad.** Normowana przez art. 2 ust. 1 5 PrUpad klauzula generalna powinna stanowić jedynie funkcję pomocniczą w zakresie wykładni przepisów. W żadnym wypadku nie stanowi ona samodzielnej podstawy uprawniającej do implementowania kolejnych przepisów, posługując się przy tym dla uzasadnienia wykładnią celowościową. W tym zakresie SA w Gdańsku w wyr. z 28.6.2013 r. (V ACa 330/13, Legalis) stwierdził jednoznacznie: „Przewidziana w art. 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze zasada nie może bowiem oznaczać tworzenia dodatkowych norm prawnych, które ułatwiłby zaspokojenie wierzycieli”.

6. **Oddłużenie jako szczególny cel upadłości.** Przepis art. 2 ust. 2 PrUpad został wprowadzony ustawą z 29.8.2014 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1306), która gruntownie zmieniła model dotychczasowej upadłości konsumenckiej. Jak pokazała praktyka ostatnich lat, wprowadzone nowelizacją z 5.12.2008 r. przepisy o tzw. upadłości konsumenckiej w ogóle nie spełniły stawianych im zadań. Przyczyną takiego stanu – poza wadliwością uregulowań szczegółowych (art. 491¹ i n. PrUpad) – było założenie, że upadłość konsumencka w pierwszym rzędzie ma realizować zasadę bezwzględnego prymatu interesów ogółu wierzycieli. Przyjęto zatem, że cel postępowania upadłościowego prowadzonego wobec przedsiębiorcy oraz postępowania upadłościowego wobec konsumenta jest taki sam, co było nie do pogodzenia, z uwagi na inne uwarunkowania i przyczyny tych dwóch odrębnych postępowań sądowych. W nowym stanie prawnym zasadę optymalizacji oczywiście należy stosować, ale nie powinna ona być realizowana z uszczerbkiem dla oddłużeniowej funkcji upadłości konsumenckiej. Reguła zawarta w art. 2 ust. 2 PrUpad jest więc wskazówką dla prawidłowej wykładni przepisów zawartych w art. 491¹ i n. PrUpad, w razie kolizji interesów niewypłacalnego dłużnika, niebędącego przedsiębiorcą i jego wierzycieli. W każdym przypadku takiego konfliktu pierwszeństwo powinna uzyskiwać funkcja oddłużeniowa. Odmienne na ten temat wypowiedziada się *S. Gurgul*: „Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej”. W świetle treści tych postanowień nie powinno budzić wątpliwości, że „roszczenia wierzycieli”, należące do konstytucyjnej kategorii „innych praw majątkowych”, należy preferować w wyższym stopniu niż „umorzenie zobowiązań upadłego, będące w gruncie rzeczy tylko przywilejem, a nie prawem podmiotowym upadłego dłużnika” (*S. Gurgul*, Prawo, 2020, art. 2 PrUpad, Nb 3). Pogląd ten jest słuszny co do podstaw, a więc konieczności ochrony praw majątkowych. Nie można jednak pominąć faktu, że pozostawienie niewypłacalnej osoby fizycznej „samej sobie” tego problemu nie rozwiązuje, natomiast ochrona praw majątkowych jest w takim wypadku iluzoryczna, ponieważ wierzyciel i tak nie realizuje swoich roszczeń, skoro nie ma przedmiotu, do którego można by skierować egzekucję. Jeśli jednak takie przedmioty istnieją, to rolą syndyka jest ich spieniężenie i w ten sposób zaspokojenie wierzycieli, a w konsekwencji realizacja konstytucyjnej zasady ochrony praw majątkowych. Z tych względów uważam, że instytucja upadłości konsumenckiej nie narusza konstytucyjnej zasady ochrony praw majątkowych (art. 64 ust. 1–2 Konstytucji RP), a wręcz ją wspiera, usuwając z obrotu prawnego pewną iluzję, którą można by określić mianem „zasady dla zasady”. Istotą upadłości konsumenckiej nie jest uniknięcie płacenia długów, lecz podyktowane względami godności (a więc konstytucyjnej wartości podstawowej – art. 30 Konstytucji RP, wyprzedzającej konstytucyjną ochronę praw majątkowych) oddłużenie i umożliwienie przez to jednostce godnego życia, w tym także życia w warunkach pozwalających na regulowanie zobowiązań.

- 7 7. Oddłużenie jako cel upadłości osób fizycznych w ogóle.** Opisane powyżej szczególne cechy upadłości konsumenckiej z dniem wejścia w życie ustawy z 30.8.2019 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1802 ze zm.), tj. z dniem 24.3.2020 r., zostały rozciągnięte również na grunt upadłości osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, co znalazło swój wyraz normatywny w zmianie art. 2 ust. 2 PrUpad. Zgodnie z tym przepisem postępowanie uregulowane ustawą wobec osób fizycznych – bez różnicowania na osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą bądź nieprowadzącą takiej działalności – należy prowadzić tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym. Tym samym umorzenie niezaspokojonych zobowiązań pozostałych po likwidacji majątku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, analogicznie jak ma to miejsce w odniesieniu do konsumentów, stało się jednym z podstawowych celów ustawy, a nie wyjątkowym przywilejem zarezerwowanym tylko dla konsumentów.

Art. 3. [Wszczęcie na wniosek]

Postępowanie uregulowane ustawą może być wszczęte tylko na wniosek złożony przez podmioty określone w ustawie.

Spis treści

	Nb		Nb
1. Wnioskowość	1	5. Legitymacja prokuratora do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości	5
2. Ograniczenie zasady dyspozycyjności	2	6. Zamknięty katalog uprawnionych	6
3. Cofnięcie wniosku po ogłoszeniu upadłości	3		
4. Szczególne skutki ogłoszenia upadłości	4		

- 1 1. Wnioskowość.** Wykluczone jest wszczęcie postępowania upadłościowego, jak również postępowania o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej z urzędu. Mimo że postępowania uregulowane w ustawie spełniają bardzo istotne funkcje regulacyjne w obrocie gospodarczym i istnieje wiele sytuacji, w których potrzeba prowadzenia postępowania upadłościowego jest oczywista, to bez odpowiedniego wniosku uprawnionego podmiotu postępowanie takie nie będzie prowadzone. Należy przyjąć, że również prokurator nie posiada legitymacji do zainicjowania postępowania upadłościowego, art. 7 KPC na gruncie PrUpad nie znajduje zastosowania (tak *F. Zedler*, w: *A. Jakubecki, F. Zedler*, Prawo, 2010, s. 23–24).
- 2 2. Ograniczenie zasady dyspozycyjności.** Wycofanie wniosku o ogłoszenie upadłości przed wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości, co do zasady, skutkuje umorzeniem postępowania. Postępowanie takie nie może bowiem toczyć się bez udziału uprawnionego wnioskodawcy. Zaisnialy w praktyce orzeczniczej sądów upadłościowych pogląd, że również w postępowaniu o ogłoszenie upadłości powinny być brane pod rozwagę przesłanki z art. 203 § 4 KPC dotyczące dopuszczalności cofnięcia powództwa, znalazł swoje oparcie w przepisie art. 29a ust. 1 PrUpad, zgodnie z którym sąd może uznać cofnięcie wniosku za niedopuszczalne, jeśli prowadziłyby to do pokrzywdzenia wierzycieli. W tej sytuacji jednak, nie będziemy mieli do czynienia z wszczęciem postępowania bez odpowiedniego wniosku, a z niemożnością jego skutecznego wycofania. Postępowanie do końca będzie się toczyło na wniosek i z udziałem wnioskodawcy (m.in. będą mu doręczane pisma procesowe), niezależnie od jego aktywności, a nawet wprost wyrażonego braku woli udziału w tym postępowaniu.
- 3 3. Cofnięcie wniosku po ogłoszeniu upadłości,** a przed uprawomocnieniem się postanowienia nie wywoła skutku w postaci umorzenia postępowania. Wynika to z faktu, że ogłoszenie upadłości wywołuje nieodwracalne skutki w zakresie statusu prawnego dłużnika i bez stwierdzenia, iż nie ma merytorycznych podstaw do ogłoszenia upadłości, samo cofnięcie wniosku nie jest skuteczne. Podstawy umorzenia w takim wypadku zawiera art. 361 PrUpad.
- 4 4. Szczególne skutki ogłoszenia upadłości.** Z chwilą ogłoszenia upadłości wnioskodawca traci możliwość skutecznego wycofania wniosku, a postępowanie musi się toczyć. Ta odmienność od rozwiązań ogólnych prawa cywilnego uzasadniona jest natychmiastową skutecznością i wykonalnością postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Ogłoszenie upadłości modyfikuje całość stosunków prawnych łączących upadłego z jego wierzycielami. Z chwilą ogłoszenia upadłości, nawet nieprawomocnego, stają się oni uczestnikami tego postępowania (zob. art. 189 PrUpad,

wiązący status wierzyciela z prawem zaspokojenia wierzytelności, a nie jej faktycznym zgłoszeniem). Tym samym uzyskują prawo do zgłoszenia swoich wierzytelności, a co za tym idzie – bez ich jednorodnej zgody postępowanie upadłościowe nie może się zakończyć umorzeniem (zob. art. 361 ust. 1 pkt 3 PrUpad). Wyjątkiem jest uchylenie postanowienia o ogłoszeniu upadłości przez sąd II instancji i oddalenie wniosku albo od razu albo w toku ponownego rozpoznania sprawy. W takim wypadku decydować będzie ponownie oceniona kwestia istnienia przesłanek do ogłoszenia upadłości, a efektem dla postępowania upadłościowego będzie nie jego umorzenie, a uchylenie (art. 371 PrUpad).

5. Legitymacja prokuratora do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Zamknięcie 5 katalogu wnioskodawców skutkuje ograniczeniem w tym zakresie kompetencji podmiotów niewymienionych w PrUpad do wszczynania postępowań z ich inicjatywy. Dotyczy to przede wszystkim prokuratora i wszystkich podmiotów, których uprawnienia do wszczynania postępowań cywilnych uregulowane są w ustawach innych niż PrUpad. Odmienne poglądy, dopuszczający wniosek prokuratora, wyraził *S. Ociessa* [w: *A. Witosz, A.J. Witosz* (red.), Prawo, 2014, s. 132], który swój pogląd o posiadaniu legitymacji przez prokuratora wywodzi z uzasadnienia uchw. SN z 14.9.2005 r. (III CZP 58/05, OSP 2006, Nr 10, poz. 110). Odmienne również *S. Gurgul* (Prawo, 2020, art. 3 PrUpad, Nb 2), przy czym odmawia on prokuratorowi legitymacji do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. Argumentem podstawowym przemawiającym przeciwko tej interpretacji jest całkowita zbędność przepisu art. 3 PrUpad, gdyż ograniczenie kręgu wnioskodawców do podmiotów w niej wymienionych wynika wprost z ustawy, a z kolei możliwość działania przez sąd z urzędu wymaga każdorazowo odpowiedniego umocowania w tekście ustawy, którego to umocowania brak. Szeroki wywód nt. przysługiwania prokuratorowi legitymacji do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości prowadzą *M. Tuszakowski* i *Ł. Witkowski* w artykule „Legitymacja prokuratora”. Autorzy ci dochodzą ostatecznie do słusznej konkluzji, że *de lege lata* prokurator nie posiada legitymacji do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, choć zgłaszają postulat, by to zmienić i status prokuratora jako wnioskodawcy uregulować w ustawie.

6. Zamknięty katalog uprawnionych. Wniosek złożony przez podmiot nieuprawniony 6 podlega oddaleniu. Dotyczy to zarówno podmiotów niewymienionych w art. 5 PrUpad, jak i wierzyciela, który nie uprawdopodobnił istnienia swojej wierzytelności.

Art. 4. [Zakres stosowania]

1. Przepisy części pierwszej stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w ustawie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2. Przepisy części pierwszej stosuje się odpowiednio do postępowań określonych w art. 36 oraz rozdziale V rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.Urz. UE L 141 z 05.06.2015, str. 19), zwanego dalej „rozporządzeniem 2015/848”.

Spis treści

	Nb
1. Reguły kolizyjne	1
2. Postępowania uregulowane w PrUpad	2
3. Upadłość członków grupy przedsiębiorstw	3

1. Reguły kolizyjne. Część pierwsza reguluje sposób postępowania w sprawach o ogłoszenie 1 upadłości. Zasadą jest pierwszeństwo uregulowań zawartych w PrUpad, a w sprawach tu nieuregulowanych, z odpowiednim zastosowaniem przepisów księgi pierwszej części pierwszej KPC, z wyjątkiem przepisów o wznowieniu i o zawieszeniu postępowania, które nie mają zastosowania.

2. Postępowania uregulowane w PrUpad. Inne, niż postępowanie upadłościowe, rodzaje 2 postępowań uregulowanych w ustawie to: postępowanie w przedmiocie pozbawienia prawa wykonywania działalności gospodarczej (art. 373–377 PrUpad), międzynarodowe postępowanie upadłościowe (art. 378–417 PrUpad), postępowanie upadłościowe wszczęte po śmierci niewypłacalnego dłużnika (art. 418–425 PrUpad), postępowanie upadłościowe wobec deweloperów (art. 425a–425s PrUpad), postępowanie upadłościowe wobec banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (art. 426–450a PrUpad), postępowanie upadłościowe wobec

instytucji kredytowych, firm inwestycyjnych, banków zagranicznych oraz banków krajowych prowadzących działalność za granicą (art. 451–459¹ PrUpad), postępowanie upadłościowe wobec zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (art. 471–480 PrUpad), postępowanie upadłościowe wobec mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, zakładów ubezpieczeń i ich oddziałów oraz zakładów reasekuracji i ich oddziałów (art. 481–482 PrUpad), postępowanie upadłościowe wobec emitentów obligacji (art. 483–491 PrUpad) oraz postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (art. 491¹–491³⁸ PrUpad). Ustawa skonstruowana jest tak, że w odpowiednich częściach, dotyczących tych postępowań, uregulowano wyłącznie odrębności w stosunku do postępowania upadłościowego *sensu stricto*, i te przepisy mają tam przede wszystkim zastosowanie, w sprawach tam nieuregulowanych odmiennie należy stosować przepisy części pierwszej PrUpad, a w dalszej kolejności KPC (art. 35 PrUpad).

3. **3. Upadłość członków grupy przedsiębiorstw.** Ustawą z 6.12.2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1909 ze zm.) do art. 4 PrUpad dodano ust. 2 (ustawa weszła w życie 1.12.2021 r., ale dodany na jej mocy ust. 2 w art. 4 PrUpad obowiązuje już od 11.2.2019 r.), zgodnie z którym przepisy części pierwszej ustawy stosuje się odpowiednio do postępowania upadłościowego członków grupy przedsiębiorstw, o którym mowa w rozdziale V rozporządzenia Nr 2015/848. W rozdziale tym zostało uregulowane postępowanie upadłościowe członków grupy przedsiębiorców. Zgodnie z art. 61 ust. 1 rozporządzenia Nr 2015/848 zarządca powołany w postępowaniu upadłościowym, które wszczęto względem członka grupy, może złożyć wniosek o wszczęcie grupowego postępowania koordynacyjnego w każdym sądzie, którego jurysdykcji podlega postępowanie upadłościowe któregośkolwiek członka grupy. Samo grupowe postępowanie koordynacyjne toczy się na podstawie przepisów rozporządzenia, które w polskim systemie prawnym jest stosowane bezpośrednio. Jednak konieczne jest osadzenie przepisów rozporządzenia w konkretnej procedurze, która określa m.in. właściwość sądu, sposób i tryb zaskarżania. Stąd też zaszła konieczność dokonania odpowiedniej nowelizacji w przepisach PrUpad, umożliwiającej pełną realizację przepisów ww. aktu prawa UE. Znalazła ona swój wyraz w treści art. 4 ust. 2 PrUpad. Z uzasadnienia: „W rozdziale V rozporządzenia Nr 2015/848 zostało uregulowane postępowanie upadłościowe członków grupy przedsiębiorców. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ww. rozporządzenia zarządca powołany w postępowaniu upadłościowym, które wszczęto względem członka grupy, może złożyć wniosek o wszczęcie grupowego postępowania koordynacyjnego w każdym sądzie, którego jurysdykcji podlega postępowanie upadłościowe któregośkolwiek członka grupy. Samo grupowe postępowanie koordynacyjne toczy się na podstawie przepisów rozporządzenia, które w polskim systemie prawnym jest stosowane bezpośrednio. Jednakże konieczne jest osadzenie przepisów rozporządzenia w konkretnej procedurze, która będzie m.in. określała właściwość sądu, sposób i tryb zaskarżania. Projekt przewiduje wobec tego zmianę art. 4 przez wprowadzenie ust. 2, zgodnie z którym przepisy części pierwszej ustawy będzie się stosować odpowiednio do postępowania upadłościowego członków grupy przedsiębiorstw, o którym mowa w rozdziale V rozporządzenia Nr 2015/848” (zob. Uzasadnienie projektu ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych, Druk sejmowy Nr 2637, Sejm VIII kadencji, s. 56–57).

Art. 4a. [Rejestr]

Ileokroć w ustawie jest mowa o „Rejestrze”, należy przez to rozumieć Krajowy Rejestr Zadłużonych.

Spis treści

	Nb		Nb
1. Krajowy Rejestr Zadłużonych	1	6. Jawność	6
2. Informacja o postępowaniach restrukturyzacyjnych	2	7. Terminy usuwania informacji z jawnego Rejestru	7
3. Inne informacje ujawniane w Rejestrze	3	8. Inne dane	8
4. Bezpieczeństwo obrotu	4	9. Informatyzacja postępowania upadłościowego	9
5. Ochrona danych osobowych	5		

1. Krajowy Rejestr Zadłużonych. W Rejestrze są ujawniane informacje oraz dokonywane obwieszczenia (art. 2 ust. 1 i 2 KRZU). W Rejestrze są ujawniane informacje dotyczące szczególnie określonych kategorii podmiotów, których wspólną cechą jest niewypłacalność, zagrożenie niewypłacalnością albo inne problemy z wypłacalnością, które wyrażają się w tym, że egzekucja prowadzona przeciwko określonemu podmiotowi okazała się bezskuteczna. W Rejestrze są dokonywane również obwieszczenia, jeżeli przepis szczególny tak stanowi (art. 2 ust. 2 KRZU). Obowiązek dokonywania obwieszczeń w Rejestrze jest przewidziany w wielu przepisach PrRestr i PrUpad.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 KRZU w Rejestrze są ujawniane informacje o osobach fizycznych, osobach prawnych oraz jednostkach organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, wobec których są albo były prowadzone postępowania:

- 1) restrukturyzacyjne w rozumieniu PrRestr oraz o zawarciu układu na zgromadzeniu wierzycieli w rozumieniu art. 491²⁵ PrUpad;
- 2) upadłościowe, w tym wtórne postępowania upadłościowe;
- 3) o orzeczenie zakazu, o którym mowa w art. 373 ust. 1 PrUpad;
- 4) o uznanie orzeczenia o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego.

2. Informacja o postępowaniach restrukturyzacyjnych. Wskazanie w art. 2 ust. 1 pkt 1 KRZU, że w Rejestrze są ujawniane informacje o osobach, wobec których prowadzone są albo były postępowania restrukturyzacyjne w rozumieniu PrRestr, wynika z tego, że ustawodawca posługuje się pojęciem postępowania restrukturyzacyjnego również w innych aktach prawnych (np. w ustawie z 30.8.2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców, t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2183; w ustawie z 30.10.2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 239 ze zm.). Tymczasem Rejestr dotyczy wyłącznie postępowań restrukturyzacyjnych w rozumieniu PrRestr. Takiego zastrzeżenia nie trzeba dokonywać w odniesieniu do postępowania upadłościowego, które ma charakter jednolity i jest uregulowane wyłącznie w PrUpad. Określenie „postępowanie upadłościowe” użyte w treści art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b KRZU oznacza zarówno postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości, jak i właściwe postępowanie upadłościowe, tj. postępowanie prowadzone po ogłoszeniu upadłości. Wynika to dodatkowo chociażby z treści art. 5 ust. 1 pkt 12, 14, 15, 17 KRZU. Określenie „postępowanie upadłościowe” czy też „postępowanie restrukturyzacyjne” oznacza również odpowiednio zagraniczne unijne postępowania upadłościowe uznawane z mocy prawa.

3. Inne informacje ujawniane w Rejestrze. W Rejestrze są również ujawniane informacje o: **3**

- 1) wspólnikach osobowych spółek handlowych, którzy ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem, jeżeli ogłoszono upadłość spółki, wszczęto wtórne postępowanie upadłościowe lub oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 ust. 1 lub 2 PrUpad;
- 2) osobach fizycznych, osobach prawnych oraz jednostkach organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, wobec których umorzono postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika sądowego lub sąd z uwagi na fakt, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych albo umorzono postępowanie egzekucyjne prowadzone przez naczelnika urzędu skarbowego albo dyrektora oddziału ZUS, ze względu na to, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne;
- 3) osobach fizycznych, wobec których toczy się egzekucja świadczeń alimentacyjnych lub egzekucja należności budżetu państwa, powstałych z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zalegających ze spełnieniem tych świadczeń za okres dłuższy niż 3 miesiące. Przez należności z budżetu państwa należy w szczególności rozumieć:
 - a) świadczenia z funduszu alimentacyjnego realizowanego do 30.4.2004 r. przez ZUS na podstawie ustawy z 18.7.1974 r. o funduszu alimentacyjnym (t.j. Dz.U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200 ze zm. – nie obowiązuje) – tzw. stary fundusz alimentacyjny,
 - b) świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowanych przez gminy od 1.10.2008 r. na podstawie ustawy z 7.9.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1993 ze zm.) – tzw. nowy fundusz alimentacyjny.

W chwili oddawania niniejszego komentarza do druku funkcjonalności powyższe w KRZ nie funkcjonują, a data ich wejścia w życie nie jest znana.

- 4 4. Bezpieczeństwo obrotu.** W Rejestrze są ujawniane dane, które mają znaczenie dla uczestników obrotu. W szczególności są to dane dotyczące ograniczenia dłużnika w zarządzie jego majątkiem przez ustanowienie organów postępowania restrukturyzacyjnego lub upadłościowego, dane dotyczące zawarcia i treści układu w postępowaniu restrukturyzacyjnym, który wpływa na wysokość i możliwość dochodzenia wierzytelności od upadłego. W Rejestrze są również ujawniane dane dotyczące likwidacji masy upadłości, co z założenia ma doprowadzić do zwiększenia efektywności sprzedaży w postępowaniach upadłościowych. Zakres danych ujawnianych w Rejestrze realizuje obowiązek określony w art. 24 rozporządzenia Nr 2015/848. Regulacje zawarte w art. 2 ust. 1 pkt 3 i 4 KRZU stanowią częściowo odwzorowanie (art. 2 ust. 1 pkt 4 KRZU), a częściowo rozwinięcie i zastąpienie regulacji zawartych w art. 55 KRSU w związku z ich uchyleniem wraz z wejściem w życie przepisów o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (1.12.2021 r.). Ich celem jest wzmocnienie bezpieczeństwa obrotu. Istnieje coraz większe zapotrzebowanie na ujawnianie danych o osobach, które nie regulują swoich zobowiązań. Ujawnienie informacji o umorzonym postępowaniu egzekucyjnym ze względu na jego bezskuteczność ma bardzo doniosłe znaczenie dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego, gdyż stanowi czytelną informację, że dana osoba osiągnęła poziom niewypłacalności. Wszystkie tego typu dane mają zostać ujawnione w jednym rejestrze, dlatego dane, które do tej pory były ujawniane w Rejestrze Dłużników Niewypłacalnych KRS będą ujawniane w KRZ.
- 5 5. Ochrona danych osobowych.** Przetwarzanie danych osobowych zamieszczanych w Rejestrze jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym. W interesie publicznym jest bowiem zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego, i to nie tylko w sferze działalności gospodarczej. Ochrona słuszych interesów uczestników obrotu prawnego wymaga umożliwienia im dostępu do informacji o podmiotach, które są na tyle zadłużone, że prowadzone przeciwko nim egzekucje są bezskuteczne albo wszczęto wobec nich postępowania restrukturyzacyjne, albo ogłoszono wobec nich upadłość. Obywatele mają bowiem prawo do informacji o okolicznościach istotnych dla ich sfery prawnej, a do takich informacji z całą pewnością należy zaliczyć informacje o wypłacalności uczestnika obrotu prawnego. W zakresie dotyczącym postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych przetwarzanie danych osobowych jest dodatkowo realizacją obowiązku wynikającego z prawa unijnego. W preambule rozporządzenia Nr 2015/848 wskazano, że: „Aby poprawić informowanie odpowiednich wierzycieli i sądów oraz zapobiec wszczynaniu równoległych postępowań upadłościowych, państwa członkowskie powinny mieć obowiązek ogłaszania w publicznie dostępnych rejestrach elektronicznych odpowiednich informacji o sprawach dotyczących transgranicznej upadłości”. Obowiązek utworzenia rejestru upadłości, w którym będą umieszczane dane osobowe, jest wprost przewidziany w art. 24 rozporządzenia Nr 2015/848. Dane, które mają zostać ujawnione w Rejestrze, muszą w sposób jednoznaczny identyfikować dłużnika, a jednocześnie pozwalać na stosunkowo łatwe wyszukiwanie. W związku z powyższym niezbędne jest ujawnianie w Rejestrze numerów Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numery PESEL). Numer PESEL stanowi „krajowy numer identyfikacyjny” w rozumieniu art. 87 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L Nr 119, s. 1 ze zm.), co do którego to „krajowego numeru identyfikacyjnego” powołany przepis cytowanego rozporządzenia wprowadza dla państw członkowskich wymaganie, by jego przetwarzanie odbywało się z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Ujawnianie numeru PESEL w KRZ jest niezbędne dla zagwarantowania rzetelności informacji udostępnianych za pośrednictwem Rejestru, gdyż jest to – w odniesieniu do osób fizycznych – jedyny pewny i wiarygodny sposób identyfikacji danej osoby. Zaniechanie ujawniania numeru PESEL całkowicie uniemożliwiłoby funkcjonowanie Rejestru w odniesieniu do osób fizycznych. Tworząc KRZ, który ma stanowić zarówno dla osób fizycznych, jak i obrotu gospodarczego istotne źródło informacji o podmiotach, które nie regulują swoich zobowiązań, niezbędne jest uwzględnienie negatywnych doświadczeń wynikających z funkcjonowania Rejestru Dłużników Niewypłacalnych (RDN). Pomimo że RDN był rejestrem publicznym i ogólnodostępnym, realna możliwość sprawdzenia konkretnego podmiotu w tym rejestrze była niewielka, albowiem

niezbędne było podanie numeru, pod jakim podmiot został wpisany w RDN. Wnioskodawca musiał zatem najpierw wiedzieć, że dany podmiot jest wpisany do RDN i pod jakim numerem, a dopiero później mógł uzyskać potwierdzenie tego faktu w postaci informacji udzielonej przez Centralną Informację RDN KRS. Rozwiązanie takie należy uznać za błędne. Jeżeli bowiem osoba trzecia chce sprawdzić swojego kontrahenta, to właśnie dlatego, że nie wie, czy kontrahent ten ma problem z regulowaniem swoich zobowiązań. W związku z powyższym, niezbędne jest takie określenie kryteriów wyszukiwania podmiotu w KRZ, aby – po pierwsze – była to informacja łatwo dostępna, po drugie – wyszukanie miało charakter pewny. Kryteriami takimi są m.in. numery identyfikacyjne NIP, REGON i PESEL. W odniesieniu do osób fizycznych jedynie numer PESEL jest pewnym i jednoznacznym identyfikatorem. Wskazanie numeru PESEL pozwoli w sposób szybki i łatwy ustalić, czy dana osoba figuruje w KRZ. Zastosowanie innego identyfikatora np. imienia i nazwiska, choć dopuszczalne – może skutkować uzyskaniem kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu wyników wyszukiwania, a zatem uzyskaniem informacji o zupełnie innych osobach, którymi wyszukujący nie jest zainteresowany. Podanie numeru PESEL służy również ochronie danych innych osób ujawnionych w KRZ. Zgodnie z art. 13 KRZU MS określi, w drodze rozporządzenia, sposób przetwarzania, danych zawartych w Rejestrze, w tym również danych, o których mowa w art. 11 ust. 11 KRZU, mając na uwadze potrzebę zapewnienia czytelności oraz przejrzystości danych prezentowanych w Rejestrze, łatwość jego użytkowania oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzanych danych.

6. **Jawność.** Rejestr jest jawny. Każdy ma prawo zapoznać się z danymi ujawnionymi w Rejestrze oraz danymi objętymi treścią obwieszczeń za pośrednictwem sieci Internet (art. 4 KRZU). 6

7. **Terminy usuwania informacji z jawnego Rejestru.** Dane zawarte w Rejestrze są, co do zasady, nieusuwalne, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie z art. 11 ust. 2 KRZU dane automatycznie przestają być ujawniane po upływie 10 lat od dnia prawomocnego zakończenia lub umorzenia postępowania, którego dotyczą, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie z art. 11 ust. 3 KRZU, jeżeli w postępowaniu został prawomocnie zatwierdzony układ, dane automatycznie przestają być ujawniane po upływie 3 lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu wykonania układu albo 10 lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o uchyleniu układu albo wygaśnięciu układu z mocy prawa. W przypadku, kiedy w postępowaniu został prawomocnie ustalony plan spłaty wierzycieli albo prawomocnie umorzono zobowiązania bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, dane automatycznie przestają być ujawniane po upływie: 3 lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu wykonania planu spłaty wierzycieli i umorzeniu zobowiązań upadłego albo umorzeniu zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli albo 10 lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o uchyleniu planu spłaty wierzycieli (art. 11 ust. 4 KRZU). W przypadku gdy w postępowaniu prawomocnie warunkowo umorzono zobowiązania upadłego, bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, dane automatycznie przestają być ujawniane po upływie 3 lat od dnia upływu terminu 5 lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego, bez ustalenia planu spłaty wierzycieli albo 10 lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o uchyleniu postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego, bez ustalenia planu spłaty wierzycieli (art. 11 ust. 4a KRZU). Natomiast dane osoby, wobec której prawomocnie orzeczono zakaz, o którym mowa w art. 373 ust. 1 PrUpad, wraz z danymi dotyczącymi postępowania, w którym orzeczono zakaz, automatycznie przestają być ujawniane po upływie 3 lat od dnia następującego po upływie okresu zakazu. W kontekście danych ujawnianych w Rejestrze konieczne jest także wskazanie na art. 11 ust. 11 KRZU, zgodnie z którym dane, których ujawniania zaprzestano, mogą być, po pozbawieniu tych danych cech identyfikujących osobę, udostępniane i wykorzystywane do badań naukowych, a także do celów statystycznych. Udostępnione dane można wykorzystać wyłącznie zgodnie z przeznaczeniem, dla którego zostały udostępnione.

8. **Inne dane.** Dane dotyczące podmiotów, wobec których są lub były prowadzone postępowania restrukturyzacyjne, upadłościowe, w tym wtórne postępowania upadłościowe, postępowania o orzeczenie zakazu, o którym mowa w art. 373 ust. 1 PrUpad, oraz postępowania o uznanie orzeczenia o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego, jak również dane wspólników osobowych spółek handlowych, którzy ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem, jeżeli ogłoszono upadłość spółki lub oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 ust. 1 lub 2 PrUpad, są ujawniane w Rejestrze 8

za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe jednocześnie z dokonaniem obwieszczenia obejmującego te dane albo dokonaniem innej czynności, z którą ustawa wiąże skutek ujawnienia w Rejestrze (art. 9 ust. 1 KRZU). Ujawnianie danych w Rejestrze odbywa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w sposób całkowicie zautomatyzowany. Ujawnianie danych nie generuje żadnych czynności po stronie sądu. Ujawnianie danych nie ma charakteru wpisu do Rejestru, ale jest czynnością techniczną, której dokonanie zostaje zapewnione przez stworzenie określonych funkcjonalności systemu teleinformatycznego. Ujawnianie danych w Rejestrze nie jest więc odnotowywane w urządzeniach ewidencyjnych jako odrębny rodzaj sprawy sądowej, z wyjątkiem określonym w art. 10 KRZU. Zgodnie z tym artykułem wniosek zarządcy lub dłużnika sprawującego zarząd własny o to, by obwieszczenie o orzeczeniu o wszczęciu postępowania upadłościowego oraz, w stosownym przypadku, orzeczeniu o powołaniu zarządcy zostało obwieszczone w Rejestrze, złożony na podstawie art. 28 ust. 1 rozporządzenia Nr 2015/848, rozpoznaje sąd upadłościowy właściwy wg miejsca położenia oddziału dłużnika w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadaje rozporządzenie Nr 2015/848, a jeżeli uzasadniona jest właściwość kilku sądów, wybór między tymi sądami należy do wnioskodawcy. Natomiast wniosek zarządcy lub dłużnika sprawującego zarząd własny o to, by obwieszczenie o orzeczeniu o wszczęciu postępowania upadłościowego oraz, w stosownym przypadku, orzeczeniu o powołaniu zarządcy zostało obwieszczone w Rejestrze złożony na podstawie art. 28 ust. 2 rozporządzenia Nr 2015/848 rozpoznaje Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy. Są to wnioski składane przez zagranicznych zarządców i dotyczą zagranicznych orzeczeń o wszczęciu postępowania upadłościowego. Wpływ takiego wniosku musi zostać odnotowany w urządzeniu ewidencyjnym. Wniosek rozpoznaje sąd w składzie jednoosobowym, a zarządzenie o obwieszczeniu o orzeczeniu o wszczęciu postępowania upadłościowego oraz, w stosownym przypadku, orzeczeniu o powołaniu zarządcy wydaje się z wykorzystaniem udostępnionego w systemie teleinformatycznym formularza obwieszczenia.

9 9. Informatyzacja postępowania upadłościowego. Zob. kom. do art. 216a i n. PrUpad.

Dział II. Podmiotowy zakres stosowania ustawy

Art. 5. [Zakres podmiotowy]

1. Przepisy ustawy stosuje się do przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

2. Przepisy ustawy stosuje się także do:

- 1) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, prostych spółek akcyjnych i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
- 2) wspólników osobowych spółek handlowych, ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- 3) wspólników spółki partnerskiej.

Spis treści

	Nb		Nb
1. Przedsiębiorca jako główny podmiot ze zdolnością upadłościową	1	8. Osobista odpowiedzialność wspólników spółek osobowych	8
2. Obowiązek rejestracyjny	2	9. Partnerzy w spółce partnerskiej	9
3. Zdolność upadłościowa a wpis do rejestrów	3	10. Odrębność majątku spółki jawnej od majątku wspólników	10
4. Zdolność upadłościowa innych podmiotów	4	11. Upadłość aktywnego przedsiębiorcy jako konsumenta	11
5. Spółki kapitałowe w organizacji	5	12. Charakter prawny zdolności upadłościowej	12
6. Spółki kapitałowe nieprowadzące działalności gospodarczej	6		
7. Wspólnicy spółek osobowych	7		

1 1. **Przedsiębiorca jako główny podmiot ze zdolnością upadłościową.** Przedsiębiorcą w rozumieniu Kodeksu cywilnego jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1 KC, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową (art. 43¹ KC). Jest to najszersza ze znanych polskiemu prawu definicji i mieści w sobie

każdy rodzaj działalności wykonywanej w celu zarobkowym, niezależnie od celu, dla którego gromadzi się środki, i niezależnie od tego, czy działalność zarobkowa ma dla danego podmiotu charakter główny czy też uboczny. Obejmuje zatem również fundacje i stowarzyszenia o charakterze *non profit*, jeżeli prowadzą jakąkolwiek działalność przynoszącą przychód, niezależnie od tego, na co zostanie on przeznaczony. Odmienne na ten temat wypowiedziada się A.J. Witosz: „O zarobkowości nie decyduje faktyczne osiągnięcie zysku, lecz zamiar jego osiągnięcia” [zob. *tenże*, w: A.J. Witosz (red.), Prawo, 2021, art. 5, Nb 2; wyr. SA w Gdańsku z 18.7.2016 r., III AUa 442/16, Legalis; wyr. SA w Lublinie z 30.6.2016 r., III AUa 213/16, Legalis]. Istotny jest zatem cel w postaci osiągania zysku, co oznacza, że zdolności upadłościowej nie będą miały organizacje działające na zasadach odpłatności (np. fundacje i stowarzyszenia, jeśli nie prowadzą działalności gospodarczej), które pobierają wynagrodzenie za świadczone usługi, ale to jest kalkulowane dla pokrycia kosztów działalności, a nie osiągnięcia zysku. W mojej ocenie decyduje jednak nie zamiar osiągnięcia zysku, a **prowadzenie** działalności zarobkowej. Organizacje *non profit* nie są przedsiębiorcami, tylko jeżeli ich przychody nie wynikają z prowadzenia odpłatnej działalności, a np. ze zbiórki funduszy. W definicji ustawowej przedsiębiorcy mieści się ponadto zarówno działalność rolnicza, jak i wykonywanie wolnych zawodów. Ograniczenia kręgu podmiotów, do których stosuje się ustawę, zawarto w art. 6 PrUpad.

2. **Obowiązek rejestracyjny.** Odwołanie do definicji z KC powoduje konieczność zastosowania ustawy również w sytuacji niedopełnienia przez przedsiębiorcę obowiązku rejestracyjnego. W wypadku osób prawnych problem ten nie występuje, gdyż moment powstania osoby jest związany z faktem rejestracji, w wypadku osób fizycznych tego związku brak, można sobie zatem wyobrazić faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej przez lata bez odpowiedniej rejestracji. Normę tę konkretyzuje art. 9 PrUpad, gdzie wskazano możliwość ogłoszenia upadłości osoby fizycznej faktycznie prowadzącej działalność gospodarczą – mimo braku wymaganej innymi przepisami rejestracji.

3. **Zdolność upadłościowa a wpis do rejestrów.** Posiadanie statusu przedsiębiorcy, a w konsekwencji zdolności upadłościowej na podstawie art. 5 ust. 1 PrUpad nie jest determinowane poprzez dokonanie wpisu we właściwym rejestrze. Takowy wpis ma jedynie charakter deklaratoryjny. Jak trafnie zauważył to WSA w Warszawie w wyr. z 21.3.2006 r. (VI SA/Wa 2215/05, Legalis): „Wpis do ewidencji działalności gospodarczej jest jedynie deklaracją, czym chce dana osoba się zajmować i nie może skutkować założeniem, że to co jest ujawnione jako przedmiot działania w ewidencji jest rzeczywiście wykonywane”. Zatem to, czy dany podmiot jest wpisany do właściwego rejestru, stanowić może jedynie domniemanie posiadania przez niego statusu przedsiębiorcy, natomiast w żadnym wypadku nie konstytuuje posiadania takiego przymiotu.

4. **Zdolność upadłościowa innych podmiotów.** Definicja przedsiębiorcy zawarta w KC nie obejmuje wszystkich przypadków, gdzie ze względów systemowych właściwe jest przeprowadzenie postępowania upadłościowego, stąd konieczne jest jej rozszerzenie w art. 5 ust. 2 pkt 1–3 PrUpad. Ponadto krąg podmiotów objętych ustawą w części dotyczącej postępowania upadłościowego poszerzony został w art. 7 PrUpad, gdzie nakazuje się stosowanie ustawy do przedsiębiorców zmarłych w ciągu roku od ich śmierci, wyrejestrowanych z rejestru działalności gospodarczej (art. 8 PrUpad), jak i niezarejestrowanych mimo istnienia takiego obowiązku (art. 9 PrUpad).

5. **Spółki kapitałowe w organizacji.** Spółki kapitałowe prawa handlowego w stadium organizacji mają zdolność upadłościową o tyle, o ile są faktycznie przedsiębiorcami, czyli podejmują przed rejestracją czynności odpowiadające definicji prowadzenia działalności gospodarczej. Jeżeli natomiast tylko przygotowują się do jej prowadzenia, to nie mają zdolności upadłościowej. Po nowelizacji wprowadzonej ustawą z 6.3.2009 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 53, poz. 434) i wykreśleniu przepisu art. 5 ust. 3 pkt 1 PrUpad, podstawę do przyznania im tej zdolności stanowi bowiem definicja przedsiębiorcy z Kodeksu cywilnego, a zatem wymagane jest faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej (zob. także K. Michalak, *Materiałnoprawne i formalnoprawne przesłanki*, s. 15). Powyższe uwagi mają zastosowanie również do prostej spółki akcyjnej w organizacji – nowego typu spółki wprowadzonej do systemu prawnego mocą ustawy z 19.7.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1655 ze zm.).

- 6 6. Spółki kapitałowe nieprowadzące działalności gospodarczej.** Ustawa ma zastosowanie do spółek z o.o. i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej. Podmioty takie nie mieszczą się w kodeksowej definicji przedsiębiorcy. Mimo to mogą zaciągać zobowiązania, a co za tym idzie – mogą stać się niewypłacalnymi, pomimo że działalność gospodarczą nie prowadzą, stosuje się do nich przepisy komentowanej ustawy. Ustawodawca uznał, że konieczna jest ochrona wierzycieli, którzy mogą dokonywać czynności prawnych odpłatnych z tego rodzaju podmiotami. Analogicznie, ustawa znajduje zastosowanie także do prostych spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej, co wynika wprost ze znowelizowanego brzmienia art. 5 ust. 2 pkt 1 PrUpad, poszerzającego katalog spółek kapitałowych wyposażonych w zdolność upadłościową, niebędących jednak przedsiębiorcami, o wskazany powyżej nowy typ spółki kapitałowej.
- 7 7. Wspólnicy spółek osobowych.** Wspólnicy osobowych spółek handlowych ponoszący odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółek to: wszyscy wspólnicy spółki jawnej, komplementariusze w spółce komandytowej i komandytowo-akcyjnej. Nie posiadają oni samodzielnie zdolności upadłościowej, gdyż nie prowadzą działalności gospodarczej w imieniu własnym, ponieważ działalność tę prowadzi spółka, posiadają ją jedynie jako wspólnicy tych spółek.
- 8 8. Osobista odpowiedzialność wspólników spółek osobowych.** Charakter odpowiedzialności wspólników za długi spółki osobowej określany jest w literaturze mianem solidarności subsydiarnej. W wymiarze praktycznym oznacza to dla wierzyciela konieczność powstrzymania się z egzekucją długów spółki z majątku wspólnika do chwili stwierdzenia bezskuteczności egzekucji względem spółki. W wypadku ogłoszenia upadłości spółki powstaje problem odroczenia na niejednokrotnie bardzo długi czas momentu, w którym bezskuteczność egzekucji zostanie ostatecznie stwierdzona, czy to umorzeniem postępowania z braku środków, czy to ukończeniem postępowania po zlikwidowaniu całego majątku bez pełnego zaspokojenia wierzycieli. Jednocześnie każdy z wierzycieli posiada ciągle skuteczne prawo do domagania się zaspokojenia z majątku wspólnika. Za słuszny należy uznać w tym kontekście pogląd, że w wypadku ogłoszenia upadłości spółki osobowej wierzyciele uzyskują uprawnienie do żądania zapłaty bezpośrednio od wspólników, a w razie braku zapłaty w wyznaczonym wezwaniu terminie mogą zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości – również w przypadku, gdy innych długów poza długami spółki wspólnik nie ma (por. uzasadnienie uchw. SN z 5.8.2004 r., III CZP 41/04, OSNC 2005, Nr 7–8, poz. 129). W tym zakresie wypada zgodzić się z *J. Kruczalak-Jankowską* (Zdolność upadłościowa, s. 33–36) wskazującą, że ogłoszenie upadłości każdego ze wspólników wymaga ustalenia przesłanek upadłości w odniesieniu do każdego z nich, a nie w stosunku do spółki. Podobnie, z powołaniem na ten pogląd *R. Adamus*: „Ogłoszenie upadłości spółki jawnej (innej osobowej spółki handlowej) nie jest równoznaczne z ogłoszeniem upadłości wspólników takiej spółki” (zob. *tenże*, Prawo, 2021, art. 5, Nb 10). Podobnie *A. Witosz* [w: *A.J. Witosz* (red.), Prawo, 2017, s. 63] stwierdza, że wspólnik spółki osobowej nie jest przedsiębiorcą przez sam fakt pozostawania członkiem osoby ustawowej i tym samym powołana norma (art. 5 ust. 2 pkt 2–3 PrUpad) jest konieczna właśnie z uwagi na sytuację, w której wspólnik spółki osobowej nie jest samodzielnie (poza spółką) przedsiębiorcą. Na uwagę zasługuje następujący fragment uzasadnienia post. SN z 7.1.2009 r. (II CSK 411/08, Legalis): „Odrębna zdolność upadłościowa spółki jawnej i jej wspólników wymaga odrębnej oceny spełnienia przesłanek ogłoszenia upadłości. Ogłoszenie upadłości spółki osobowej nie pociąga za sobą ogłoszenia upadłości jej wspólników. Niewypłacalność spółki jawnej nie oznacza jednocześnie niewypłacalności jej wspólników dysponujących osobistym majątkiem, który może stanowić dostateczne źródło zaspokojenia zobowiązań spółki”. Wyrażony tam pogląd zachowuje aktualność także w obecnym stanie prawnym. Jeśli więc wspólnik upadłej spółki jawnej posiada majątek pozwalający na pokrycie zobowiązań spółki jawnej, a wierzyciele nie nalegają na zapłatę, to nie można jeszcze mówić o utracie przez tego wspólnika zdolności do regulowania wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Jeśli zaś wierzyciele wystąpią z roszczeniem także wobec wspólnika spółki jawnej (art. 455 KC w zw. z art. 31 § 2 KSH), to popadnie on w stan niewypłacalności, chyba że w terminie 3 miesięcy uda mu się spieniężyć majątek i pokryć w całości zobowiązania spółki jawnej, za które ponosi odpowiedzialność. Jeśli zaś jest to niemożliwe, to wspólnik ten powinien złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, ponieważ tylko w taki sposób zwolni się z dalej idącej odpowiedzialności za nieterminowe złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości.
- 9 9. Partnerzy w spółce partnerskiej.** Uwagi odnoszące się do wspólników spółek osobowych ponoszących odpowiedzialność całym majątkiem za zobowiązania spółki mają pełne zastosowanie

do wspólników spółki partnerskiej, z tą tylko modyfikacją, że nie odpowiadają oni własnym majątkiem za zobowiązania wywołane osobistą działalnością innych partnerów (chyba że w umowie spółki partnerskiej przewiduje się, że jeden albo większa liczba partnerów godzą się na ponoszenie odpowiedzialności tak jak wspólnik spółki jawnej – art. 95 § 2 KSH).

10. Odrębność majątku spółki jawnej od majątku wspólników. Spółka jawna, jako jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą, której art. 8 § 1 KSH przyznał zdolność prawną, jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 5 ust. 2 PrUpad, mającym – odrębną od wspólników – zdolność upadłościową. Nie usprawiedliwia umorzenia zobowiązań spółki jawnej na podstawie art. 369 ust. 1 PrUpad subsydiarna i solidarna odpowiedzialność wspólników spółki jawnej za jej zobowiązania (zob. post. SN z 7.1.2009 r., II CSK 411/08, Legalis).

11. Upadłość aktywnego przedsiębiorcy jako konsumenta. Jak można wyczytać z uzasadnienia post. SO w Białymstoku z 21.9.2011 r. (niepubl.), fakt, że wnioskodawca w chwili obecnej jest przedsiębiorcą, nie przesądza jeszcze o niemożności orzeczenia w stosunku do niego tzw. upadłości konsumenckiej, jeżeli zobowiązania, których aktualnie nie jest w stanie spłacać, powstały w czasie, gdy nie prowadził działalności gospodarczej. Pogląd ten był o tyle słuszny, że przed zmianą art. 2 ust. 2 PrUpad zarówno mechanizmy upadłości przedsiębiorcy, jak i cel takiego postępowania były odmienne od upadłości konsumenckiej. Obecnie jednak obie procedury zmierzają do odciążenia osoby fizycznej po zaspokojeniu wierzycieli. Nie ma zatem przeszkód, aby o wyborze procedury decydował walor czysto formalny, tj. prowadzenie lub nie działalności gospodarczej przez dłużnika, który chce zostać upadłym.

12. Charakter prawny zdolności upadłościowej. W literaturze pojawił się także problem: czy w razie gdyby okazało się, że podmiot, którego dotyczy dany wniosek o ogłoszenie upadłości, nie ma zdolności upadłościowej, to taki wniosek należałoby oddalić czy też może odrzucić? Rzecz dotyczy bowiem tego, czy zdolność upadłościowa ma charakter materialnoprawny (wówczas jej brak oznaczałoby oddalenie wniosku), czy też proceduralny – jako element zdolności sądowej (w tym przypadku byłoby to odrzucenie wniosku). Zdania w doktrynie są podzielone. Za oddaleniem wniosku o ogłoszenie upadłości opowiadają się np.: *F. Zedler*, w: *A. Jakubecki, F. Zedler*, Prawo, 2010, art. 5, Nt 3 oraz *R. Adamus*, Prawo, 2019, art. 5, Nb 2. Za odrzuceniem z kolei: SN w post. z 18.3.1993 r. (I CRN 121/92, Legalis) oraz *Z. Świeboda*, Prawo upadłościowe, 2006, art. 5, Nt 2. W mojej ocenie, słuszny jest pogląd, że zdolność upadłościowa ma charakter materialnoprawny, a nie proceduralny. Wniosek złożony w stosunku do podmiotu niemającego zdolności upadłościowej powinien zostać oddalony.

Art. 6. [Wyłączenia]

Nie można ogłosić upadłości:

- 1) Skarbu Państwa;
- 2) jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej;
- 4) instytucji i osób prawnych utworzonych w drodze ustawy, chyba że ustawa ta stanowi inaczej, oraz utworzonych w wykonaniu obowiązku nałożonego ustawą;
- 5) osób fizycznych prowadzących gospodarstwo rolne, które nie prowadzą innej działalności gospodarczej lub zawodowej;
- 6) uczelni;
- 7) funduszy inwestycyjnych.

Spis treści

	Nb		Nb
1. Ogólnie o wyłączeniach zdolności	1	ustawy i w wykonaniu obowiązku nałożonego	
2. SPZOZ	2	ustawą	4
3. Podmioty utworzone w drodze ustawy i w wykonaniu obowiązku nałożonego ustawą	3	5. Zdolność upadłościowa rolników	5
4. Wyjątki od wyłączenia zdolności upadłościowej podmiotów utworzonych w drodze		6. Zdolność restrukturyzacyjna rolników	6
		7. Uczelnie	7
		8. Fundusze inwestycyjne	8

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl